

Ear & Eerie

פרשת משפטים תשפ"ב

EXODUS

PARASHAS MISHPATIM

21 / 5-11

by himself. ⁵ But if the bondsman shall say, "I love my master, my wife, and my children — I shall not go free"; ⁶ then his master shall bring him to the court and shall bring him to the door or to the doorpost, and his master shall bore through his ear with the awl, and he shall serve him forever.

5-6. The Torah disdains the bondsman who spurns his freedom and chooses to debase himself by remaining under the patronage of a master and living with his slave companion and children. The ceremony that extends his servitude emphasizes his ear and a door. The Sages explain this in the light of the following: (a) God says *the Children of Israel are My servants* (Leviticus 25:55), but this bondsman is so degraded that he has chosen to be the servant of a servant (Kiddushin 22b). (b) Our passage refers to a thief who was sold by the court, as noted above. (c) The doorway symbolizes freedom, for it was against their doorposts that the Jews

118 □ RABBI FRAND ON THE PARASHAH

SIX YEARS IS MORE THAN ENOUGH FOR A JEW TO BE AN *eved Ivri*, an indentured servant to another Jew. But what if he likes the comfort and security of a life of servitude? Can he stay? The Torah describes a process by which this can be accomplished. The owner drills his ear near the doorpost, and then he can remain with him in perpetuity until the *Yoveil* year interrupts his servitude.

Why is his ear drilled? The Talmud explains (Kiddushin 22b) that this is the ear that heard Hashem say on Mount Sinai, "*Avadai heim. They are My servants.*" Therefore, if he chooses to remain in servitude, his ear is pierced.

The Sfas Emes is puzzled. Why is the ear pierced? Why not the brain? Why not the heart? After all, the brain and the heart make all the decisions. The ear is but one of their tools, their receptors of information. Why does the ear take on such disproportionate importance here?

The problem, explains the Sfas Emes, really is in the ear, because Hashem's message never reached the brain; it

remained in the ear. This man may have heard Hashem state on Mount Sinai, "They are My servants." But the import of the words never penetrated to his brain and heart. He never really gave them much consideration. He never viewed himself as Hashem's servant, and therefore, he saw no conflict in becoming the servant of another man.

Rabbi Michel Twerski of Milwaukee, a practicing rabbi and psychologist, pointed out to me that patients in therapy can often discuss a problem and see the solution but they just can not implement it. They hear what needs to be done, but it does not penetrate to their brain. They cannot translate it into a personal reality. Rabbi Twerski believes that we have become a spectator society. People are conditioned by movies and television to become spectators to the point that they view even their own lives as soap operas. They see the problems, they even see the solutions, but they have no real control. They cannot act to improve their lives and change what is going on in their lives any more than they can change what is happening on the screen. The problem is in the ear.

in Egypt placed some of the blood of the *pesach*-offering just before they were freed, and this caused the Angel of Death to pass over the Jewish homes (12:22-23). Against this background, the Sages expound that the ear that heard at Sinai the commandment not to steal [and, after having stolen and been sold into servitude, spurned the opportunity to go free after six years] should be bored with an awl. And the Jew, who prefers to be a servant of a human master rather than owe his allegiance entirely to the One Master, has rejected the lesson of the doorpost in Egypt. Therefore, the boring is done against a door (Kiddushin 22b).

ואם כן, קשה מאד כיצד אמר רבי יוחנן בן זכאי, "אוזן זאת ששמעה על הר סיני לא תגנוב והלך וגנב", והלא פרשתנו עוסקת בעבד עברי

שנמכר מחמת שגנב ממון ואין לו מה לשלם ונמכר בגניבתו, ומה ענין זה לפסוק "לא תגנוב" שנאמר בעשרת הדיברות, דאיירי דוקא בגנוב נפשות שהוא איסור אחר לחלוטין, וגם עונשו שונה, ומה ענין זה לזה.

The problem, explains the Sfas Emes, really is in the ear, because Hashem's message never reached the brain; it

ד] פירשי' וז"ל, ומה ראה אוזן להרצע מכל שאר אברים שבגוף וכו' אוזן ששמעה על הר סיני כי לי בני עבדים והלך וקנה אדון לעצמו תרצע, עכ"ל.

וצ"ב דהלא יש מצות רבות שנאמרו בסני, ובאף אחת מהן לא אמרו "אוזן ששמעה על הר סיני כי לי בני עבדים" וכו', הלא בכל א' ממצות התורה אפשר לומר כן מאחר ששמע בהר סיני ועתה עבר על המצוה, דינו להרצע.

רב קובץ משפטים שיחות

ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם (שמות כא: ו)

איתא, רבן יוחנן בן זכאי היה דורש את המקרא הזה כמין חומר מה נשתנה אוזן מכל אברים שבגוף אמר הקב"ה אוזן ששמעה קולי על הר סיני בשעה שאמרתי (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים והלך זה וקנה אדון לעצמו ירצע (קידושין כ"ב ע"ב). היכן מרומז שעבר העבד על מה ששמע על הר סיני והחסרון הוא באזנו, אולי נתקלקל לבו או מדה אחרת ולכן רוצה להמשיך בעבודת אדוניו.

השמיעת אוזן המדובר כאן אינו שמיעה של פטופטי דברים בעלמא אלא נטית אוזן לשמוע היטב והדברים האלו יורדים לתוך עומק לבו, אילו שמע היטב "כי לי בני ישראל עבדים" לא היה עולה על דעתו להמשיך בעבודת רבו דאיך יפקיע עצמו מעבודת ה', הלא שמע בסני "כי לי בני ישראל עבדים" והוא משועבד להקב"ה, מוכח שלא הטא אזנו בשעה שאמר הקב"ה "כי לי בני ישראל עבדים" לא ירדו הדברים אל תוך לבו. השומע מה שמדברים מבין הדברים לאשורם, ומי שאינו מבין סימן שלא שמע. הנרצע לא שמע בהר סיני "כי לי בני ישראל עבדים" לכן רצה להמשיך עבודתו

lose, and those that hear and profit." Hearing and listening properly are the key to one's success in this world. The Midrash (Shemos Rabbah 27:9) offers the following *mashal* on the verse, "Incline your ear and come to Me: hear and your soul shall live" (Yeshayahu 55:3).

So precious are the Jewish people to Hashem that He entices them. He said to them, "If one falls from a roof and his whole body is injured, and the doctor visits him and puts a bandage on his head, arms, legs, and all his body, he becomes totally enveloped in bandages. I am not like that. Man has two hundred and forty eight organs and one of them is the ear. If the whole body is sullied with sin, but the ear hears and listens, then the whole body receives life."

10

Chazal tell us that the outer ear serves as a funnel to collect the sound waves and direct them to the inner ear. The problem of the slave was not that he did not hear on Sinai that we are all to subjugate ourselves to Hashem alone. But he failed to hear that command as if it were directed to him and him alone. His outer ear failed to funnel those words to him, and thus bears the blemish. He heard God's voice but did not experience it as if God was speaking to him.

11

Everyday a *bas kol* emanates from Mount Chorev and declares, "Woe to them, to the people, because of [their] insult to the Torah"

(Pirkei Avos 6:2). The commentaries explain that the giving of the Torah did not stop, as it says, "A great sound that did not cease" (Devarim 5:19). One with an attuned ear hears the voice of Hashem giving the Torah continually, as the basis of all of creation. When that voice is not heard, then the *bas kol* (echo) goes out proclaiming the disgrace to Torah.

12

מסיר אנו משמוע תורה, כלפי מי אמורים הדברים?

ובמדרש מצינו (דברים רבה י א): 'הלכה אדם מישראל שהיה חושש באזנו מהו שיהא מותר לרפאותו בשבת, כך שנו חכמים כל שפק נפשות דוחה את השבת וזו מכת האוזן וכו'. רבנן אמרי מבקש אתה שלא לחוש באזניך ולא אחד מאיבריך הטה אונך לתורה ואת נוחל חיים וכו' א"ר חנינא בר פפא כל מי שמסיר אזנו משמוע תורה תפלתו נמאסת, שנאמר (משלי כח ט) מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה'. וביאר הגר"ח שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר ל"ב ט) שבאומרם מסיר אזנו משמוע תורה, לא התכוונו חכמים למי שאינו חפץ ללמוד תורה כלל, אלא גם למי שלומד אלא שלא רוצה לשמוע, והשי"ת משיב לו מדה כנגד מידה שאין תפלתו נשמעת. וכפי שמצוי לפעמים שכאשר ישמע שיעור החכם יאמר, מה חידש לי בזה כבר ידעתי זאת מזה זמן רב, ואף הקב"ה יענהו מה פשר מה שאתה שונה בתפילתך והרי שמעתיה כבר אמש.

13

חובת השמירה מפני השמיעה האסורה

מה גדולה א"כ הזהירות אשר יש להזהר בשמיעת האוזן, וכפי שאמרו חז"ל (כתובות ה:) אל ישמע אדם לאזניו דברים בטלים, מפני שהן נכוות תחלה לאיברים. ואזרה זו כוללת בתוכה את כל מיני הדיבורים האסורים כלשון הרע רכילות ושקר, אלא שעוד הוסיף במאמר זה לומר שגם הדיבור המותר כגון דברים בטלים שאינם צריכין אל ישמיע לאזניו (מבואר במהרש"א ח"א שם). ורח"ל מי שמטה אוזן לשמוע את אותם כלי המשחית אשר תצלנה אזנים משומעים, שע"י שהאדם שומע את דבריהם מטמא את שכלו ומטמטם את נפשו, וה' ישמרנו כי גם בזה פתח היצר פתחי טהרה לטהר את הטמא ע"י כיסוי של צדקות כגון שיחות מוסר וכיוצ"ב, אשר מלבד שאף הטובים שבהם אינם מיועדים לבני תורה משום שהם מעוררים באדם שאלות ותמיהות כביכול, שהם מיותרות לבני תורה, יתר על כן עוד הוא גרמא בניזקין להתפתות ולהאזין אף לגרוע שבגרועים. ומי שמתרץ עצמו שע"כ ניתן לו שם של בן תרבות, ידע שזוהו שקר וכזב מפיתויי היצר. וע"י כך מפסיד ששמיעתו הזכה נפגמת ואינו יכול להבין ד"ת לאשורם. ואם משעבד אוזנו לדברי הבל הרי שהוא בדרגת העבד שאיבד שם אדם מעצמו.

פלוני ובא זה ועבר על דבר ה'. ומצאנו שכן הקשה המהר"ל (חידושי אגדות שם): 'יש להקשות אם כן כל מי שעושה עבירה יאמר עליו, אוזן ששמע בהר סיני שאל יעשה זה ועשה יהיה נרצע, וא"כ כל שעבר עבירה יהיה נרצע'.

ותירץ: 'אבל דבר זה ענין מופלג בחכמה, כי האדם הוא אדם ע"י האוזן בפרט, ולא ע"י שאר דברים. וזה כי כמו הכלי כאשר הוא גולם אין לו שם כלי, וכאשר יש לו בית קיבול הרי נחשב כלי, ואין האדם בעל קבלה רק ע"י האוזן, ולכן כל שמיעה מתורגם קבלה. וכאשר האדם חרש הרי האדם נחשב כמו גולם אשר אינו דבר ולא נגמר צורתו האחרונה כלל, רק הוא חומר מוכן לקבלה. ודבר זה רמזו חכמים הנאמנים בפרק החובל (ב"ק פה:) חרשו נותן לו דמי כולו, שמזה תראה כי החרש אינו אדם ולכן נותן לו דמי כולו, וכן אמרו חכמי מחקר שאמרו

כי האדם הוא נפשי כלי, ר"ל שהוא כלי נחשב, וכל עבודת בעולם הוא ענין חמרי, גם רמזו חכמים בחכמתם שבו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור וכו', וטעם זה כי העבד מקבל עליו האדם בעל חומר וגוף להיות אדון שלו, הנה בזה נעשה העבד חמרי לא כמו שאר האדם שהוא תחת רשות השי"ת, ולפיכך ראוי שיהיה נרצע העבד, מפני שנתקלקל האוזן שהוא הקבלה שלו, שעל ידי קבלה זאת היה ראוי להיות אדם גמור כאשר ראוי, והוא מבטל קבלתו כאשר ירצה להיות עבד וזהו טעם הרציעה'.

העולה מדבריו שגדול הוא כח השמיעה שהוא האבר אשר דרכו ניתנה הצורה ביצור, ולולא יכולתו של האדם לשמוע הרי הוא כחפץ גשמי שאין בו בית קיבול היינו שהוא חסר משמעות, ושמיעה זו פירושה, השמיעה הרוחנית, כלומר זיוונו נתון תחת ממשלת יוצרו שהוא נופח בקרבו נשמה ורוח. אולם כל זאת במי שחפץ לשמוע ומעמיד עצמו לקבל תוכחת בוראו, ברם מי שמכופף את עצמו תחת אדם שהוא גשמי והוא עבד לו ומבטל אליו רצונו, הרי שהוא נשאר גשמי וככל ולמי כלים. וראיה לדבר הביא מדברי חז"ל, אשר החמירו יותר בדינו של מי שחרש את אוזן חברו, מדינו של מי שסימא את עין חברו, כי ע"י שחרשו הושווה לדרגתם של השוטה והקטן, אשר לא נגה עליהם אור החכמה.

ריבוי השמירה מורה על נחיצות הזהירות

וכך אמרו בגמרא (שם ע"א): "דרש בר קפרא, מאי דכתיב ויתד תהיה לך על אָזְנְךָ, אל תקרי אָזְנְךָ אלא על אָזְנְךָ, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח אצבעו באזניו, והיינו דאמר ר' אלעזר מפני מה אצבעותיו של אדם דומות ליתדות, מאי טעמא וכו', שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח אצבעותיו באזניו, תנא דבי רבי ישמעאל מפני מה אוזן כולה קשה והאליה רכה שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יכוף אליה לתוכה! הרי שכל כך החמירו בשמיעת האוזן, וחומר ענין שמיעת האוזן מבואר כאמור ע"פ דברי המהר"ל כי האזניים הם יסוד האדם כי על ידם חופף להיות בית קיבול וללא אזניו הינו גולם. כי השומע כלומר המקבל, פתח לנפשו הצלה להימלט מכל העברות כי על ידי כך הוא נמנע מליכך לדבר עבירה ומלראות ברע, וכך הלאה.

עוד למדים אנו מדברי חז"ל הנ"ל, שחומרה רבה החמירו בשמירת האוזן, שהרי הציבו בפתחי האוזן שני שומרים, האליה והאצבעות הדומות ליתד, ולכאורה די היה באחד מהם. אלא ביאורו של דבר הוא כי לגודל נחיצות הדבר והזהירות המופלגת שיש בזה, הרבו שומרים עליו, כדרך ששומרים על דבר יקר במיוחד. זאת ועוד שבאצבעות לבד לא די לפי שהן מרוחקות ודרך השומרים על דבר נכבד להציב לו שומר בסמוך ממש וזוהי האליה. מוכח אם כן איזו מידה של זהירות נדרשת ביחס לשמיעת האוזן.

of six years in order to repay his debt after having been found guilty of robbery. If after he completed his six-year term of service the slave declares that he is fond of his master and does not wish to go free, the master must bring him to the court and there pierce a hole in his ear. The slave will then serve his master until the jubilee year.

Ramban explains that this set of laws is taught as the first of the *mishpatim* because a slave stands in direct contradiction to the first of the Ten Commandments: "I am Hashem your God, Who took you out of Egypt, from the house of bondage" (ibid. 20:2). God redeemed the Jews from slavery in order to become their Master. Thus the slave, by voluntarily extending his own period of servitude to another Jew, in effect challenges the cardinal element of the Ten Commandments — he rejects God's sovereignty and places himself under the authority of a corporeal master. The Torah begins this passage with the laws of *eved Ivri* precisely in order to highlight how wrong it is to willingly become a slave.

The initial period of servitude for an *eved Ivri* is six years. The number six is associated with the concept of a cycle: there are six workdays in the week, six years for working the land, six years during which the Hebrew slave must serve his master. The number seven, on the other hand, indicates freedom, a release from the cycle: the seventh day of rest; the *shemittah* year, when the land rests; the seventh year following enslavement, when the Hebrew slave is freed.

In truth, being a Hebrew slave was not all that bad; it was far more difficult to be the master. This is the intent of the Sages' statement "He who buys a Hebrew slave has in effect acquired himself a master" (*Kiddushin* 20a).

The Torah stipulates that when a Jew buys another Jew as a slave, he must see to it that the slave lives as comfortably as he himself does. If the master has only one pillow, the Gemara says, that pillow must go to his Hebrew slave. If an *eved Ivri* was mistreated by his master, he has the right to lodge a formal complaint in a Jewish court of law and claim damages, just as any other Jew would. Clearly, the Torah is very concerned with safeguarding the dignity of the Hebrew slave. Nevertheless,

as Ramban explains, the Torah disapproves of a Jew serving anyone other than God.

The symbolic act of piercing the slave's ear conveys that he is afflicted with a form of spiritual hearing impairment. As Rashi expresses it: "How can the ear which heard the words 'I am Hashem your God,' accept another master?" When offered the Torah, all the Jews responded: "*Na'aseh v'nishma* — We will do and we will hear" (Shemos 24:7). The slave's decision to choose a corporeal master indicates that he failed to internalize this eternal message.

Throughout the generations, Jews have daily accepted the yoke of Heaven with the words "*Shema Yisrael* — Hear, O Israel" (Devarim 6:4). Being faithful servants of God is dependent upon our sense of hearing, but so is being the servant of another human being. Rabbi Yitzchak Hutner points out that hearing is the most passive of all human senses, so it is the one that represents slavery. Someone who is ready to accept the status of a slave, who chooses a life devoid of responsibility, a life of serving not God but another human being, shows a passivity that indicates a flaw in his hearing. The hole made in his ear symbolizes this impairment.

This concept raises a fundamental question: If slavery is so bad, why not simply do away with it altogether? Why does the Torah permit something it considers wrong? Not only does the Torah permit it, it provides a full set of laws governing the ownership of such slaves.

Sheim MiShmuel asks a number of other related questions: Why does the Torah say, "If you buy a Hebrew slave..."? Would it not make

more sense to say, "If you buy a Jew, and he becomes a slave..."? After all, until the master buys him, he is not a slave, but a free man. Furthermore, why is he called "*Ivri*," a Hebrew? This term (literally, "crosse over") is usually reserved for someone who has abandoned idolatry. Thus in Egypt the Jews were referred to as *Ivrim*, but from the time they received the Torah and attained a more exalted spiritual level they were called *Yisrael*. Why, then, refer to the Jew who is bought by another Jew as an *eved Ivri*?

There are two ways to look at being a slave: the legal and the psychological. From a legal standpoint, there is a contractual agreement between the slave who consents to serve and the master who accepts upon himself the responsibilities of caring for a Hebrew slave. But slavery is much more than a legal concept — it is a state of mind. Someone who decides to be a slave is someone who wants no responsibility, who takes no initiative. He is content to be supported by others, for he is free of the need to make decisions. The Jew who chooses to remain a slave for an extended period of time is functioning in the passive mode. Bearing responsibility for oneself and for those who depend on him is the legacy of a free man. One who chooses slavery or freedom does not have the willpower to deal with responsibility. On an emotional level, he lacks that freedom; he was a slave even before he gally surrendered his freedom.

This is why the Torah calls him an *Ivri*. He cannot be called a gentile, but he certainly does not deserve the name *Yisrael*, which refers to a Jew who has accepted only the yoke of Heaven. The name *Yisrael* carries with it a responsibility to pass on the tradition to future generations. The slave has opted to be free of responsibility, including the responsibility to provide for his own family. Not quite a *Yisrael*, this *eved Ivri*, a Jew of lower status, which is why the Torah permits his master to give him a gentile slave woman as a wife.

The Torah allows for the entire institution of the Hebrew slave though it considers it wrong — because the Torah recognizes the reality of the situation. Emotionally, this Jew has the mentality of an *Ivri*. The Torah accommodates human frailties; it allows people to do a number of things that fall far short of ideal behavior, because the Torah recognizes and works with one's current level.

17

תקב	מישה	ספר שמות	אדה
והנה בספר פחד יצחק (פסח, מאמר מג) ה'ק' וז"ל, מצות עשה של קבלה על מלכות שמים מפורשת היא בקרא, "שמע ישראל ה' א' ה' אחד", וראוי לנו להתעורר על שדוקא מצוה זו נאמרה בתוך כרוז של השמעה.			
ומבאר הענין, שמכל חושי האדם רק האוזן אינה משמשת אלא לקבלה. דרך האוזן אפשר לה רק להתפעל, בשום אופן אין בה דרך לפעול. ומכיון שמצב העבדות הוא התלות המוחלטת בוולת בבחינת לית ליה מגרמיה כלום, עיקר מציאות העבדות הוא בזה שהיא מכריחה את בעליה להמצא תמיד במצב של הכנה לקבל התפעלות מן הוולת ולכן דוקא הפגיעה במדרגות העבדות, היא היא פגימה בחוש השמיעה בעיקר. ויכל כן העבירה על ציווי זה של כי לי בני עבדים, היא המחייבת את רציעת האוזן, מפני שאצל עבדי ה', חוש השמיעה הוא הכרח המתאים ביותר לתוכן העבדות אשר בנפשו. יודעים המה דברי הרבנו יונה במעלות האוזן דאע"ג דסומא חשוב כמת, מ"מ חרשו נתון לו דמי כולו, ואילו בסימא את עינו אין לו אלא דמי עינו. וסברת הענין היא דחובל בחבירו משלם כפי מה ששמין את הנחבל כעבר. תכונתה של האוזן עושה אותה להמכשיר היותר מובהק של מצב העבדות.			
ומתוך כך מתבאר הוא כרוז השמעה של 'שמע ישראל'. דוקא מפני שהמצוה המפורשת בהן קרא דה' אחד היא המצוה של קבלת עומ"ש, לכן פונים אל חוש השמיעה שהוא הכלי המיוחד המתאים ביותר למצב הנפש של קבלה, קבלת עומ"ש היא ההכרח על היותנו עבדים למלך הכבוד, ועבר בלי אוזן אינו שוה כלום. חרשו נתון לו דמי כולו, עכ"ל.			
והעולה מדבריו שמעלת ה"שמיעה" מתפרשת בזה, שהאוזן היא האבר שעל ידה יש את הביטוי של עבדות יותר מכל שאר אברי האדם. משום שהשמיעה היא מהות של קבלה וזוהי עבדות.			

ונראה לבאר, שבאמת השמיעה האמורה כאן אינה שמיעת האוזן, כיון שהם ראו את הקולות, ואף דברים אלו לא נאמרו בעשרת הדברות, אלא השמיעה האמורה היא הבנת תוכן הענין.

וכוננת הדברים, שהרי נאמר בדיבור הראשון: "אנכי ד' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", אם כן, כל הרואה דיבור זה, הרי הוא מבין ושומע מתוך הדברים, שהיתה יציאה מארץ מצרים מבית עבדים כדי להיות עבדי הקב"ה. זה הביאור "אנכי ד' אשר הוצאתיך", שכיון שפדיתיך ממצרים הוא על מנת להיות עבדי.

הרי האדם הרואה דיברות אלו, שומע ומבין אל לבו, כי תכלית יציאת מצרים היא "כי לי בני ישראל עבדים".

בזה מבוארת כוננתו של רבי יוחנן בן זכאי: "אוזן ששמעה על הר סיני כי לי בני ישראל עבדים", היינו, ששמעו את התוכן הזה, במה שנאמר: "אנכי ד' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", וכל שלא שמע והבין תוכן דברים אלו בתוך דיברה זו הרי תירצע אזנו.

מעתה יש לפרש בזה הדרך, גם את ענין של "לא תגנוב" שהרי הוא מדבר בגונב ממון ולא בגונב נפשות, וגם בזה יש לומר, שאין הכוונה ששמע את הדיברה של "לא תגנוב" האמורה בעשרת הדיברות, שהרי אותה ראה ולא שמע, אלא הכוונה שהיה צריך להבין בשמיעת הלב, גם את האיסור של גניבת ממון. בזה בא הביאור בדקדוק "אוזן ששמעה על הר סיני" והיינו הבנה מתוך הדברים.

20 ע"ב ע"א

[ח] ויש לבאר ענין הרציעה באזנו של העבד באופן אחר, דהנה רק ע"י מדת השמיעה יתכן להעבד להוציא את עצמו מהיות "עבד", כי מה שנעשה לעבד ונפסד מכל מעלותיו - מהיות בן חורין נכי בעבד יש ביטול עצמי לאדונין הוא משום החסרון שאינו "שומע", שאינו מוכן להיות "שומע", כי רק ע"י שמיעה אפשר להשפיע על הלב. וכ"כ בספר דעת תורה¹⁴ במעלת "השומע", שהוא דרך לנקיין הבית ולטהרתו להיותו פנוי ומוכן לקבלה, וז"ל, אמר הכ' (תהלים פא-ט, יג) "שמע עמי ואעידה בך" מתרה אני בך ומודיע, כי אין לך עצה אחרת ש"לא יהיה בך אל זר" - ואיזהו אל זר שיש בגופו של אדם, הרי אומר זה יצר הרע (שבת קה ע"ב), ולא יהיה בך ר"ל לא יהיה נמצא בך, אלא נקי לגמרי יהי ביתך, ומה היא אמנם העצה? - "ישראל אם תשמע לי" - שמיעה, זו הכלי לקבלה.

כתב רבנו יונה כפי' על משלי (כא-כח) "ואיש שומע לנצח דיבר" - הנה כ' (דברים ח-ט) "גוי אשר לא תשמע לשונו" - קרא אל ההבנה שמיעה, מפני שאין ענין השמיעה שלם אם לא יבין מה שישמע בדברים על תכונתם, ומכיון שיקח הדברים בלבו ויצפנם ללא תוספת וחסרון, כי בזה שלם ענין השמיעה, עכ"ל.

21

והמתלמד ומרגיל עצמו להיות איש השומע ומאזין דברים עד תכונתם, הוא בטוח יהיה כי "לא יהיה בך אל זר" - זו יצח"ר, כי איש המעוטר במעלת השמיעה, כבר קבל יקבל ודאי כל אשר יגידו לו, ואמנם הרי כבר הגידו לו ושמעם די הרבה. הרי "אנכי" ולא יהיה לך" מפי הגבורה שמעתם בעצמכם, ואיך תחטאו? הנה כי כן, כי לקלחתם עצם אזנכם, כענין השמן לב העם הזה וגו' פן באזניו ישמע וגו' (ישעי' ו-י), כי אינכם אכיים לתוצאות השמיעה, אבל לכוזריה בחיים אין עצה אחרת כי אם בהתלמדות והתרגלות בשמיעת האוזן, עכ"ל.

לדברי רבנו ירוחם, ע"י "השמיעה" אדם מפקיע עצמו מתורת עבדות לאל זר - היצר הרע, כי השמיעה תשפיע על הלב ותהפכו.

ג] וענין חומר השתעבדות האדם לתאוות גופו, טמון בדין שקבעה התורה שהרציעה תהיה דווקא בדלת ובמוזזה, כך מבאר היכלי יקר (פסוק ה) וז"ל, ושעם לרציעה דווקא בדלת ובמוזזה, לפי שאחר שש שנים פתחה לו התורה פתח לצאת מעבדות לחירות והדלת תסוב על צירה והעצל אינו רוצה לצאת, כמי שיושב בבית האסורים ופותחין לו פתח לאמר לך המלט על נפשך, כך הוא בוחר בטובות המדומות שיש לו כי טוב לו עמו במאכל ומשתה, על כן הוא מניח הדלת פתוחה ואינו רוצה לצאת, דין הוא שירצע בדלת או על המוזזה שחוקק עליה פרשת "ואהבת את ה' אלהיך", והוא אומר "אהבתי את אשתי ואת בני", והרי הוא מחליף אהבת השי"ת באהבת אשתו השפחה ע"כ ירצה במוזזה, עכ"ל.

22 ט"ב פרשת משפטים התורה תכא

אם נעשה גנב, אפשר להבין שאדם הגיע לכך מחמת דוחקו משום שיצרו תקפו ביותר, ולכך על עבירות אלו עדיין לא רוצעים את אזנו במרצע ועושים אותו עבד לעולם.

אבל כאשר נותנים לאדם את האפשרות והכרירה לצאת מן העבדות ולחזור להיות עבד ה' ע"י שיבחר מעתה בטוב, ובמצב הזה עדיין מחפש הוא עבדות לכן אדם - זוהי ראייה שלקוי הוא בשורשן, ומחייבים אותו גם על מעשהו בעבר, כי כעת התגלה שמחפש הוא את העבדות, וזה היה רצונו מלכתחילה.

וכמו שכתב בספר 'שערי תשובה' לרבינו יונה (שער א') וז"ל: "ודע, כי החטוא כאשר יתאחר לשוב מחטאתו, יכבד עליו מאד ענושו בכל יום, כי הוא יודע כי יצא הקצף עליו, ויש לו מנוס לנוס שמה, והמנוס הוא התשובה, והוא עומד במרדו, והנו ברעתו, וכידו לצאת מתוך ההפיכה, ולא יגור מפני האף והחמה, על כן רעתו רבה.

וזה גם מה שמבואר כאן, שאם נתנו לאדם ברירה לעזוב את העבדות, והוא אינו רוצה כלל לצאת מעבדותו, זה מראה שבעצם כל יסודו נעוץ בעבדות ובגניבה, ואינו חפץ בעבודת ה' כלל, רק בעבדות היצר, כי צריך היה לברוח מאותה עבדות, ולכל הפחות לא להראות שניחא לו הדבר, ואילו הוא רוצה להמשיך-עבדות זו.

יסוד זה שייך בכל זמן ובכל אדם, שכן, ענין העבדות אינו רק ענין גופני, אלא ענין נפשי הוא, שהאדם מוכר את חירותו ושכלו, ורצונו להיות עבד לגשמיות העולם הזה, וכן להיות עבד נאמן ליצר הרע ולעבודו אצלו במלואו שעבוד נפשו למען פרנסתו.

ויודע מהספרים הקדושים (מסילת ישרים פרק כ"א) מה שאומרים, שהפסוק בפרשת בראשית (ג' י"ט) "בזיעת אפיך תאכל לחם" הוא בעצם

קללה גדולה לאדם, ואינו דבר לכתחילה, ואין זה מן הראוי לרדוף אחר השגת הקללה... לכן, יעשה האדם רק מה שמוכרח לו מחמת אותה קללה, ותו לא מיד'.

שכן, כל מה שהגיע אדם לעולם הזה, הוא כדי לקיים תורה מצוות. 'לחטוף' עוד לימוד תורה בדביקות, ועוד תפילה ומצוה, אלא שמחמת הקללה "בזיעת אפיך תאכל לחם" מוכרח הוא לעשות גם השתדלות בענין הפרנסה, אבל הרודף אחרי הפרנסה, דומה הוא לעבד שאמר "אהבתי את אדוני וכו'", אשר רוצעים את אוזנו במרצע ונעשה עבד עולם לכסף, ויתכן שיקבל עונש גם על עסקו בעניינים שכן היו נחוצים לו לחייו.

לכן, עונש זה של רציעה לא נאמר בעבירות אחרות, כי אף אם ייכשל בהן האדם פעמים רבות, לא מוכח מזה שאינו רוצה בעבדות ה', רק אפשר שקשה עליו שמירת אותה מצוה, אבל כשבוחר להיות עבד, זהו סימן שאינו חפץ להיות עבד ה', ועל כן מן הראוי שיירצע ויעשה עבד עולם.

בדבריו מביא הסבא שחכם אחד אמר פעם לעשיר שהתגאה נגדו בגלל עשרו: מדוע הנך מתגאה עלי? האדון שלך הוא עבדי! והסביר עצמו באמרו: הרי מי הוא האדון שלך? התאוות והכוחות שלך. הם מושלים עליך, ואתה עבד להם. לא כן אני, שולט בכוחות שלי. נמצא שהאדון שלך, הוא עבד אצלי, ואין לך להתגאות עלי!!

כל זמן שאדם אינו כובש את תאוותו, הינו עבד לרצונות שלו, עבד לתאוות שלו. לכן צריך לרצות את אזנו של העבד.

צריך לקיים בו את הפסוק (תהלים מ, ז) אזנים כרית לי, לכרות לו אזנים לשמוע ולהבין כראוי את מה ששמע על הר סיני, עבדי הם, ולא עבדים לעבדים.

התאוה סתמת את אזניו שלא יבין עבודת ה' מה היא. צריך איפוא לרצות את אזנו, כדי שיוכר וישמע מחדש את מה שנאמר לו במתן תורה, אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים, נ'ער זאל צוריק דערהערן אז ער איז א עבד פון רבונו של עולם!!

זה תוכנה של המימרא הרביעית שדרש רבי יוחנן בן זכאי כמין חומר, בה לימוד כיצד צריך לשמוע כראוי, ושעיקר עבודת ה' היא השלטון והמשילות על כוחות ורצונות הנפש לבטל אותם לגמרי בפני רצון הבורא.

170 / RAV WOLBE ON CHUMASH

The essence of Torah observance is freedom from bondage to outside forces. Servitude to Hashem does not tolerate servitude to any other master, to the extent that a worker is allowed to renege in the middle of a workday (Bava Metzia 10a).

When Rav Wolbe would recite the berachah "... that You did not make me a slave," he would ask himself, "Am I truly not a slave?" A person who is obsessed with what others will think of him and tailors his actions to fit their ideals is the very embodiment of what slavery represents. He neglects what he knows is right in order to conform to social pressures.

"A person who is obsessed with what others will think of him and tailors his actions to fit their ideals is the very embodiment of what slavery represents."

The Gemara (Avodah Zarah 18a) relates an intriguing incident. During the era following the destruction of the second Beis

HaMikdash, R' Chanina ben Tradyon defied orders and publicly gathered large groups of people in order to teach them Torah. Once, while talking to his rebbi, R' Yose ben Kisma, the latter berated him for endangering his life through his lectures. R' Chanina then proceeded to ask his rebbi, "Am I destined for the World to Come?"

"Did you ever do anything to merit such a portion?" R' Yose replied.

"Yes," R' Chanina answered. "I accidentally mixed up money set aside for tzedakah with some of my personal money, and I distributed the entire sum to the needy."

"If so," R' Yose said, "may my portion match your portion."

This entire dialogue is perplexing. Why was R' Chanina unsure whether he deserved a share in the World to Come? After all, what could be greater than risking one's life to ensure the perpetuation of Torah? Even more puzzling is R' Yose's question, "Did you ever do anything to merit such a portion?" What more could R' Chanina do than that which he had already done?

יהודי אינו מסוגל להיות עבד, בגלל שהוא עבד ה' - כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם, ולא עבדים לעבדים. הוא אינו יכול להשתעבד לאדם, כי הוא צריך להיות עבד לבורא עולם.

מה זה עבד? כיצד מגדירים עבדות?

מסביר רבי יחזקאל זצ"ל שעבד הוא מי שאין לו מגרמיה כלום. אין לו רצונות אישיים, שאיפות עצמאיים, אלא הינו בטל לגמרי לרצון של האדון שלו ושאיפותיו.

זוהי ההגדרה של עבד לבשר ודם, אדם שכל מציאותו משועבדת לאדוניו, עד שאין לו כלל רצונות ושאיפות אחרים.

זוהי ג"כ ההגדרה של עבד ה'. עבד להקב"ה הוא זה שמבטל את כל מה שיש לו, את כל הכוחות והרצונות וכל השאיפות האישיים שלו, את הכל הוא מבטל בפני הקב"ה, עד שאין לו רצונות ושאיפות מלבד רצון ה'.

בעצם הרי זה ההבדל שחז"ל נותנים (הגייה ט. א) להבדיל בין 'עובד אלקים' לאשר 'לא עבדו'. 'עובד אלקים' זה השונה פרקו מאה פעמים ואחד, לעומת זאת, השונה פרקו מאה פעמים בלבד, הינו בגדר 'לא עבדו'. עבד ה' הוא רק זה שכל כולו בטל לעבודת ה'. אם יש בעבודתו הגבלה כל שהיא, הוא מסוגל ללמוד רק מאה פעמים, לא מאה פעמים ואחד, זה כבר חסרון בעבודתו. כי עבדות היא ביטול מוחלט בלי שום הגבלה.

אדם שאינו שולט על כוחות הנפש שלו, הוא עבד נרצע אליהם. אם הוא בעל תאוה הינו עבד נרצה לתאוותיו. הוא משועבד לכוחות שלו ואינו יכול להתגבר עליהם. כך לשייך שיהיה עבד ה'.

עבודת ה' מתחילה רק אחרי שיש לו שליטה על הכוחות שלו, והוא מצליח להתגבר עליהם. רק אז ביכולתו לעבוד את ה', להכניע ולבטל את כל כוחותיו ורצונותיו לרצון ה'.

על כך נאמר 'עבדי הם - ולא עבדים לעבדים'. צריכים להיות עבדים להקב"ה, ולא זלילה עבד לכוחות הנפש ורצונותיו.

גם מי שהוא עבד של עצמו, לא עבד צו דעם עבודה זרה פון "זיד", עבד לתאוות גוהן, נחשב לפורק ממנו עול שמים וקונה אדון לעצמו. זוהי סתירה לעבודת ה'.

אזנים לשימוע

בסגנון זה ביאר גם הסבא מקלם זצ"ל (אור רש"י מאמר רפג) את ענין רציעות האזון על שלא שמרה את מה ששמעה בהר סיני כי לי בני ישראל עבדים.

גדר העבדות להקב"ה הוא שעבוד כל הכוחות לעבודת ה'. לשם כך על האדם לגדור עצמו בסייגים לכבוש רצונותיו - אפילו בדברים המותרים - כדי שלא יוכל היצר להכשילו.

על יצר הרע נאמר (בראשית ד, ז) לפתח חטאת רובץ. הוא יושב בפתח וממתין להתגנב פנימה, והגדרים הם המחיצה שדרכם מונע האדם בעדו מלהיכנס. כך כותב הגר"א, כי דרך היצר להסית את האדם מן ההיתר למלאות תאוותו, ואח"כ מסיתו לאיסור. אם האדם רק פותח לו את הפתח, אפילו בדברים של היתר, הוא מתגנב פנימה, ומכשיל אותו לבסוף בדברים אסורים. לעומת זאת, אם עושה לעצמו גדרים וסייגים, לכבוש רצונותיו שלא למלאות תאוותו, הנה בכך אינו נותן ליצר להיכנס כלל, ממילא יוכל להישמר אח"כ גם מן האיסור.

המוכר עצמו לעבד, אף שהוא נשאר מחוייב בכל המצוות דאורייתא, הוא נפטר ממצוות דרבנן, כפי שמצינו שפועל פטור מלברך ברכת הטוב והמטיב בברכת המזון (ברכות מו, א).

המצוות דרבנן הינם גדרים וסייגים למצוות התורה. נמצא שהביא עצמו למצב שלא יוכל לגדור עצמו בסייגים. מצב שבו אינו מסוגל להשתעבד לגמרי להקב"ה.

כל זה נובע - אמר הסבא זצ"ל (שם מאמר רפד) - מכך שאזניו אטומים מלשמוע, כלומר להבין, את המשמעות של עבדי הם, ולא עבדים לעבדים.

הוא אינו מבין שעבודת לה' פירושו לשעבד את כל הכוחות והרצונות להשי"ת, וכל זמן שהוא מכור לתאוותו, הינו עבד לתאוותו, ולא עבד ה'.

The explanation lies in the words of the *Chovos HaLevavos* (Shaar Yichud Hamaaseh), which explains that it is possible for all of a person's actions to be dictated by what others will think. No one can be certain that even his greatest actions are not tinged with thoughts of, *Now they'll think of me differently. A person may buy an expensive esrog, daven a lengthy Shemoneh Esrei, or build a beautiful succah, thinking that he is acting purely for the sake of Heaven, while his real intention is to impress those around him. Only a small action that others might not know about, and which might pale in significance to other, greater accomplishments, can act as the true gauge of a person's spiritual level.*

(Shiurei Chumash, Parashas Mishpatim 21:6; Alei Shur, Vol. I, p. 274; Vol. II, p. 501)

Rabbi Pinches Friedman
Parshas Mishpatim - Shekalim 5777
Translation by Dr. Baruch Fox

30

As a loyal servant in the presence of his master, I would like to elaborate on his sacred words. In this week's parsha, Parshas Mishpatim, we find the concluding details regarding the monumental event of Matan Torah on Har Sinai, described in Parshas Yisro. Whereas in Parshas Yisro, it only mentions that Yisrael proclaimed "na'aseh" (Shemos 19, 8): *"ויענו כל העם"*—and all the people answered together and said, "Everything that Hashem has spoken 'na'aseh' (we shall do)!" in this week's parsha, it states that they proclaimed "na'aseh" prior to "nishma" (ibid. 24, 7): *"ויהמרו כל אשר"*—And they said, "Everything that Hashem has said, 'na'aseh v' nishma' (we will do and we will hear)!"

We will now introduce the wonderful insight of the Yismach Moshe (Terumah). He explains Yisrael's lofty intent at the time

of Matan Torah when they declared "na'aseh" prior to "nishma." Why was this so admirable?

He explains that it is a Jew's goal to be connected with Hashem and His Torah even when he is engaged in matters pertaining to *Olam HaZeh*. Yet, the Gemara (Megillah 21b) teaches us that regarding the obligatory Torah-reading, it is prohibited for two people to read simultaneously. Rashi explains: *"דברי קלא לא"*—two voices are not discernible. So, when a person is burdened and occupied with earthly concerns, how can he be attentive to the voice of Hashem? After all, we have this principle that two voices cannot be discerned simultaneously.

Notwithstanding, he provides a solution based on the Gemara (ibid.): *"ובהלל ובמגילה אמילו עשרה קורין, מאי טעמא, כיון דחביבה יהיבי"*. In other words, with regards to Hallel and the reading of the Megillah, even if ten people read simultaneously, the listeners fulfill their obligation. Seeing as those mitzvos are so dear to us, the listeners concentrate to hear and discern even several, distinct voices.

Therefore, if a person cherishes the Torah enough, he can discern the voice of Hashem even when he is occupied with earthly matters. This then was the deeper significance of Yisrael's declaration at that historic event: *"כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע"*. The declaration "na'aseh" related to their occupation with earthly matters; while the declaration "v' nishma" conveyed their intent to hear and heed the voice of Hashem even when occupied with earthly matters, due to their love for the Torah.

מה מאד יש להתפעל מהדברים הנאמרים כאן! אומר הגר"מ רובמן זצ"ל בספרו "זכרון מאיר". מדובר ביהודי גנב שמכרוהו בית דין בגנותו, או באדם שמכר את עצמו. יהודים פשוטים הם. בכל זאת נתבע המוכר עצמו, ואומרים לו: אוזן ששמעה על הר סיני לפני אלפי שנים "כי לי בני ישראל עבדים", איך הסכינך אדם זה למכור את עצמו לעבד? ובעצם מצפים ממנו שיתן קרבן גדול, לעזוב את אשתו ואת בניו האהובים. אם בכל זאת הוא מבקש להשאר עבד, נפסק עליו: "ורצע אדוניו את אזנו במרצע, ועבדו לעולם". וזאת, מפני שלא הושפע ממה ששמע על הר סיני.

יש כאן לקח ולימוד גדול לכולנו! עד כמה כפולה ומכופלת התביעה על כל אוזן ששמעה על הר סיני בנוגע לכמה גופי תורה בעניינים שבין אדם לחברו. והתביעה מופנית לכולם, לתלמידי חכמים ול"עמך בית ישראל". כולם חייבים לרצות בעצמם את אזנם בלימוד המוסר ובמחשבה והתבוננות, עד אשר יושפעו מקול ה' ששמעו על הר סיני, קול שובר ארזים - דברי אלקים נצחיים, כל זה יעניק להם כוחות לוותר על קנאה, תאוה וכבוד אשר הם כחלים יעופו ואין להם ערך כלל וכלל, על פי מבט האמת. ואל יאמרו אהבתי את עניני העולם הזה, לא אצא חפשי מהם!

אמנם מצד טבעו של אדם, כל עניני העולם הזה תופסים אצלו מקום חשוב ולפיכך יש לו נטיה לוותר על כמה וכמה ציוויים שנשמעו בהר סיני, בגלל ענייני הגשמיים הפשוטים, משום שהאדם מטבעו רחוק מרוחניות וקרוב לגשמיות. אולם יש להתגבר על נטיה זו ולהטות אוזן לדבר ה' שנאמר לכולם בהר סיני, וכל מה שנאמר בפסוקי התורה היא המציאות האמתית שלאורה עלינו לחיות. על פי דברי התורה בנה העולם, ודבר אחד מדבריה לא ישוב ריקם כי דבר ה' יקום לעולם!

דברי דוד המלך בתהלים (לט): "ייראו מה' כל הארץ, ממנו יגורו כל יושבי תבל", צריכים להיות נר לרגלנו. נשמעת כאן הקריאה שיש לירא ולפחדו מה', דהיינו לקיים את מצוות התורה. "ממנו יגורו כל יושבי תבל" - מלעבור על רצונו. ומהו רצונו? כל האמור בתורה שבכתב וכל מה שנמסר בתורה שבעל פה. ממשך הפסוק ואומר (שם): "כי הוא אמר ויהי, הוא צוה ויעמוד" - על כן יש לפחד ולשמע אמריו וציווייו. ומי

שאינו מציית לדבר ה' מחריב עולמות, והשומע לקול הבוקע והולך מהר סיני ועד היום, נעם לו ויזכה לברכת ה'.

31

The Everlasting Voice

We find this same idea expressed in the first passage of Krias Shema (Devarim 6, 6): *"והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום"*—and these words that I command you today shall be upon your heart. Here Rashi comments: *They should not be in your eyes like an old edict to which a person does not attach importance, but rather like a new one, towards which everyone runs.* This is a fantastic concept, but how is it possible to experience the novelty of the Torah on a daily basis?

It appears that we can suggest an answer based on that which is written in Parshas Vaeschanan (Devarim 5, 19): *"את הדברים"*—האלה דיבר ה' אל כל כהלכם בהר מתוך האש הענן והערפל קול גדול ולא יסף—these words Hashem spoke to your entire congregation on the mountain, from the midst of the fire, the cloud and the fog—a powerful voice that was never-ending. Rashi interprets the end of this passuk as the Targum does: *"קל רב ולא"*

"א powerful voice that does not stop. We learn from here that Hashem's voice that Yisrael heard at the time of Matan Torah is eternal and does not cease even for a single moment."

With this in mind, we can appreciate the Turei Zahav's (O.C. 47, 5) explanation regarding the formula we recite for the berachah over the Torah--"נותן התורה" in the present tense instead of the past tense "נתן התורה": *The Blessed One gives us His Torah constantly, every day. That is, we occupy ourselves with it, and the Blessed One provides us with new explanations.*

Let us explain this concept as it pertains to our current discussion. That "powerful voice that never ceases" continues to reverberate throughout the space of the universe. Anyone who toils in the study of Torah is privileged to perceive the voice of Matan Torah just as on the day it was given. This is why they

32

instituted the formula: "נותן התורה"—in the present tense; because we receive the Torah anew on a daily basis. Now, this explains very nicely how it is possible to sense the novelty of the Torah every day, as if it was given today. After all, the Torah is indeed given on a daily basis from that powerful, everlasting voice.

That being the case, the insight of the Yismach Moshe is all the more significant. As he taught us, when a person is immersed in earthly activities and overwhelmed by the sounds of Olam HaZeh, it is difficult for him to hear the never-ceasing, awe-inspiring voice of Hashem from Matan Torah. For, we have a well-known principle: "תרי קלא לא משתמע".

Yet, if the Torah is dear to him, and all of his earthly endeavors are merely means to better serve Hashem, then he remains attuned to Hashem's voice. This was the message delivered by Yisrael with the declaration: "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע". Even while we are engaged in the performance of earthly, material tasks, we will nevertheless continue to hear and heed the eternal voice of Hashem from Matan Torah, because the Torah is dear to us.

33

I would like to present to our esteemed audience a noble idea. The Yismach Moshe's insight provides us with a better understanding of a curiosity relating to the blessings associated with Torah-study. In the first berachah, our blessed sages added a unique prayer—regarding the sweet and pleasing nature of Torah-study—that we do not find in association with any other berachah: "והעריב נא ה' אלקינו את דברי תורתך במינו ובמיוות עמך בית ישראל"—Hashem, our G-d, please sweeten the words of Your Torah in our mouth and in the mouth of Your people, the House of Yisrael. This deserves further explanation. Why did they see fit to insert a tefilah in the middle of the berachah pertaining to Torah-study?

proclaim in the berachah: "Who selected us from among all the peoples and gave us His Torah"?

Yet, in light of the Yismach Moshe's incredible insight, it all makes perfect sense. To begin with, they established the formula: "אשר בחר בנו מכל העמים"—while it is true that HKB"H approached the other nations of the world to offer them the mitzvos of the Torah; He never intended to impart to them the magnificent ability to hear the tremendous voice of Matan Torah that never ceases. Seeing as the children of Eisav and Yishmael descend from the roots of tumah, they are so engulfed by the loud voices of Olam HaZeh, with its nonsense and earthly desires. This makes it impossible for them to also hear and sense the voice of Torah transmitted by HKB"H.

34

Therefore, after reciting: "אשר בחר בנו מכל העמים", the berachah explains the manner in which he preferentially selected us: "ברוך אתה ה' נותן התורה". In the conclusion of the berachah, the word "נותן" appears in the present tense; this indicates that He gives us the Torah every single day. Having the ability to hear and sense the supernatural, unceasing voice, enables us to receive the Torah on a daily basis. In this manner, He singled us out and chose us from among all the nations.

We can now appreciate the profundity of Chazal. In the midst of the berachah recited over the Torah, they inserted a tefilah related to the sweetness of the Torah: "והעריב נא ה' אלקינו את דברי תורתך במינו ובמיוות עמך בית ישראל". Seeing as we are occupied with earthly pursuits and, as a consequence, are overwhelmed by the loud voice of Olam HaZeh, it is nearly impossible to perceive the magnificent voice of Matan Torah. Therefore, they instituted a special prayer regarding the sweet and pleasing nature of the Torah—namely, "והעריב נא". By holding the Torah dear and expressing this love, we are able to hear the two voices simultaneously. Therefore, immediately afterwards, we recite the second berachah: "אשר בחר בנו מכל העמים"—emphasizing our unique ability to perceive the voice of Matan Torah on a daily basis. Thus, we conclude: "ברוך אתה ה' נותן התורה"—formulated in the present tense. For, by means of the magnificent voice that never ceases, HKB"H gives us the Torah anew every, single day.

35

זאת ששמעה על הר סיני לא תגנוב, והלך וגנב, תירצע". The ear heard the commandment "לא תגנוב"—"you shall not steal"—at Har Sinai. This command is an integral part of the unceasing voice of Matan Torah. As such, it is not only a warning but also a promise not to steal. So, how is it possible that this ear violated the command and stole? Evidently, this ear stopped hearing, because it was so engrossed with the overwhelming sounds related to the meaningless nonsense of Olam HaZeh. It is for this reason that the ear must be bored; it must be cured and purified, so that it can once again hear the never-ceasing voice.

According to our current approach, we can explain why the Torah mentions the mezuzah here. As we know, the mezuzah contains the first two passages of "Krias Shema." In the first passage, it is written (Devarim 6, 6): "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה" והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה—these words that I command you, today, should be upon your heart. Rashi comments: They should not be like an old edict in your eyes, to which a person does not attach importance, but rather like a new one, to which everybody runs. Similarly, in the second passage, it is written (ibid. 11, 13): "והיה אם שמוע תשמעו אל מצוהתי אשר אנכי מצוה" והיה אם שמוע תשמעו אל מצוהתי אשר אנכי מצוה—and it will be that if you listen carefully to My commandments that I command you today. Here, too, Rashi comments: They should be as new to you as if you heard them on that very day.

As we have explained, this is only possible if a person is able to hear the unceasing voice of Matan Torah. So, it is precisely for this reason that the Torah includes mention of the mezuzah in this passuk. It wants the Hebrew slave to comprehend the significance of the word "היום"—today—in these two passages. It is incumbent upon him to observe the precepts of the Torah on a daily basis—as if they were given to him today. He can do this by purifying his ear, so that it can hear the voice of Hashem from Matan Torah that never ceases.

36

If so, why do we pierce the slave's ear only when he decides to serve his master indefinitely, and not when he was originally sold? What's more, the violation of לא תגנוב, as heard at Sinai, refers to kidnapping, not to stealing (Sanhedrin 86a). Why punish this man for kidnapping, when all he did was steal?

The answer is that we are punishing him not for stealing, but for the kidnapping that resulted from his theft. Let us explain: When a kidnapper abducts someone, from whom is he stealing? That is, who previously owned the victim? His parents? His spouse? His family? Or maybe himself? In truth, a kidnapper steals his victim from none of the above. No one is the master or owner of any other human being. An abductor kidnaps his victim from Hakadosh Baruch Hu. For the kidnapper subjugates the victim, thus preventing the victim from being a subject of Hashem Alone.

When a person sells himself into slavery, he is also violating the prohibition against kidnapping; he is "kidnapping" himself from Hakadosh Baruch Hu. If he is subordinate to another human being, he can no longer be an absolute servant to Hashem. Nevertheless, one who steals or who sells himself into slavery is not punished with the piercing of his ear until he expresses his desire to remain a slave. This is because by doing so, he shows that he prefers to be a servant of a servant rather than a servant of Hakadosh Baruch Hu. By choosing to continue to serve a master of flesh and blood, he is "kidnapping" himself from Hashem's dominion.